

Voorzitter,

voor mij zal dit de laatste begroting zijn als fractievoorzitter. Omdat een begroting aanleiding geeft tot een wat meer algemene beschouwing wil ik van deze ruimte gebruik maken.

Concreet begint onze fractie met een compliment aan het College en de ambtelijke organisatie. Er ligt een sluitende begroting. Ja, er zitten taakstellingen in, er zijn nog onzekerheden en de reserves lopen terug. Toch hebben we vertrouwen dat de Provincie akkoord gaat. Niet in de laatste plaats omdat we in de kerntakendiscussie slagen maken in de goede richting.

Een paar dingen die we in de achterliggende tijd ingebracht hebben willen we vanavond benadrukken. Zo blijven we ons zorgen maken over de hoge kosten bij GR-en. Met de geamendeerde zienswijze betreffende de RUD onderstrepen we deze zorg nog eens. De kosten voor deskundigen Externe Veiligheid van 133,- euro per uur vinden we meer in de categorie 'dure consultants' passen dan een ambtelijke looncategorie. Terwijl de RUD 'van ons' is dienen we wel drie tot vier keer zoveel te betalen dan voor medewerkers die bij ons op de payroll staan. Dat kunnen wij niet uitleggen, u wel?

Wat betreft het North Sea Port District horen we graag hoe de andere deelnemers gereageerd hebben op het actiever betrekken van de omgeving. Er komen volop signalen van bewoners uit omliggende kernen die zich ernstig zorgen maken over de effecten van grootschalige ontwikkelingen waarover ze via de media horen. Goede communicatie, inspraak en ruimhartige compensatie voor aantasting van de leefomgeving is een voorwaarde voor draagvlak. Onze fractie zal zich hiervoor sterk blijven maken. De investeringen die gedaan worden vanuit de Sloerandreserve en Groenproject Sloe juichen we toe. Tegelijkertijd vragen we ons af waar de voeding blijft om te kunnen continueren. In een persbericht van het Havenbedrijf van 11 oktober jl. werd ronkend aangekondigd dat 3.7 miljoen wordt geïnvesteerd in groene buffers rond Gent en Evergem. Ook NSP doet een forse duit in het zakje met 660.000 euro. De Provincie Oost-Vlaanderen doet mee voor zo'n zelfde bedrag en de federale overheid zelfs het dubbele. Ook de stad Gent en de gemeente Evergem investeren samen een kleine 900.000 euro in de leefomgeving.

Mooie bossen met tienduizenden bomen nieuwe aanplant, ecologische zones met rijke biodiversiteit en zoetwaterbuffers, fietspaden en een wandelnetwerk komen er. Die ontwikkeling gunnen we de Belgen van harte en juichen we tegelijkertijd ook op ons grondgebied toe. We roepen het Havenbedrijf dan ook op om voortvarend door te gaan met de uitvoering van zulke plannen in Borsele. Nu het Rijk welwillend naar Zeeland kijkt en de Provincie een bosvisie heeft opgesteld liggen er kansen om door te pakken. Evergem wist haar eigen bijdrage ruim 20x te vergroten met andere overheden en het Havenbedrijf, dat moet Borsele toch ook lukken...?

Voorzitter, ik kom wat meer tot de beschouwende kant van mijn bijdrage. Onze grootste zorg blijft het sociaal domein, dat de helft van de begroting omvat. Een slordige 30 miljoen euro.

In de meest actuele planning van het kerntakenonderzoek is er betreffende het sociaal domein nog geen enkel voorstel afgerond. Van de 14 voorstellen staan er nog 6 op rood, wat betekent dat ze nog niet in uitvoering zijn en 8 zijn oranje gekleurd, wat inhoudt dat ze al wel in uitvoering zijn, maar nog niet aangeleverd aan de raad. Geen enkel voorstel is groen. Wanneer ik goed tel is het voornemen van het College om maar liefst 7 bezuinigingsvoorstellen voor eind van dit jaar aan de raad te hebben gepresenteerd. Tot het kerstreces resteren nog 7 weken. Dat betekent simpelweg de komende weken iedere week een voorstel aanleveren als College. Hoe houdt het College het vertrouwen van de raad in deze planning?

Als het gaat om kerntaken blijven er voor onze fractie nog steeds 3 voorstellen waar we moeite mee hebben. We zijn geen voorstander van uittreding uit de Muziekschool, we willen de bieb in 's-Gravenpolder behouden en willen het Masterplan Nieuwdorp niet volledig uitkleden¹.

Tenslotte voorzitter, in de Tweede Kamer is een niet nader te noemen lid gewend de begrotingsbehandeling te beginnen met een Bijbelverhaal en ik sluit er vanavond mee af. Ik vermoed dat iedereen het verhaal van Noach wel kent. Hij bouwde een enorme ark, bovenop een berg terwijl het nog nooit geregend had op aarde. Hij bouwde niet alleen ijverig, maar vertelde ook waarom hij een ark bouwde in opdracht van God. Iedereen deed namelijk maar wat goed was in zijn eigen ogen en leefde rondom zijn eigen ik als middelpunt, terwijl ze hun Schepper vergaten. Ze vraten als het ware als varkens gretig de beukenootjes rondom de boom, zonder ooit naar boven te kijken waar ze vandaan kwamen...

Vrijwel iedereen schudde meewarig of zelfs spottend het hoofd, die Noach.... Misschien hebben sommigen wel geholpen om planken te zagen en te spijkeren, want op zich was de ark wel een imposant bouwwerk. Ondanks alles hield Noach stug vol, omdat hij vast overtuigd was dat wat God zei zou gebeuren. God liegt niet!

Op een dag kwamen van alle dieren een mannetje en een vrouwtje naar de ark. Iedereen stond erbij en keek ernaar, maar niemand ging de dieren achterna de ark in dan alleen Noach en zijn gezin. Toen sloot God achter Noach toe en kon niemand de enige deur in de ark meer opendoen. Er begon water uit de hemel en uit de aarde te komen, niet een beetje maar ontzettend veel.... Dat hadden de mensen die leefden in hun eigen maakbare wereldje nooit verwacht...

¹ Uittreden uit de Muziekschool levert op korte termijn alleen maar meerkosten op en we vinden muziekonderwijs gewoon erg belangrijk. Zeeuws brede solidariteit blijft voor ons een uitgangspunt als het gaat om de Muziekschool. Dat geldt ook voor de bibliotheek, die voor iedereen toegankelijk moet blijven en dichtbij. Ontwikkeling van taal, lezen en concentreren staan onder druk en de bieb kan hierin een rol vervullen. Gezien het mooie ledenaantal en de brede oproep vanuit de samenleving houden we vast aan 2 locaties, waarvan 1 in 's-Gravenpolder. Tegelijkertijd zijn we hoopvol gestemd dat de directie van de bibliotheek met 15% minder budget kan werken om de bezuiniging te realiseren en roepen het College op hierin actief mee te denken. Wat betreft Masterplan Nieuwdorp denken we, zoals eerder aangegeven, aan een versoering van maximaal 25 procent van het totale budget.

Eeuwen later sprak Jezus: Als Ik terugkom zal het zijn zoals in de dagen van Noach. Kortom, het zal een rommeltje zijn waarin iedereen onder het mom van vrijheid doet hoe het hem, haar of het goeddunkt.

Nu zal ik de laatste zijn die een uitspraak doet over het moment waarop Jezus terug komt, al zien we er soms wel naar uit. Ook in onze tijd verdwijnen vaste contouren en heerst meer en meer verwarring over identiteit. Bijvoorbeeld, een levenslange huwelijksverbintenis tussen één man en één vrouw – een paradijsbloem – is nog slechts één van de vele mogelijkheden om door het leven te gaan. Het traditionele gezin wordt als hoeksteen van de samenleving weggeslagen. In de begroting wordt gesproken over vrijwilligers en verengingen als cement van de samenleving. Dat ontkennen we zeker niet, maar we wijzen naast cement ook graag op de hoeksteen van de samenleving, het gezin!

Onder het mom van de 'individuele keuzevrijheid', erodeert 'ware vrijheid'. Echter, iemand stellen voor een keuze van A, B of C is per definitie een ernstige beperking van vrijheid. Toch gaan we als maatschappij steeds meer die kant op, terwijl vrijheid in onze optiek echt wat anders is.

Het individuele belang in deze maatschappij prevaleert teveel boven het collectieve belang. We leven voor onszelf en daar moet een ander zich niet mee bemoeien, zoals in de dagen van Noach...

Naast materialisme wat de mens, die vanuit individueel eigendom redeneert een tijdje kan bevredigen, is spiritualiteit hot omdat de geest (*spiritus* Lat.) van ieder mens behoefte heeft aan houvast, alle eeuwen door. Maar de hechte verbintenis met het hogere, hetgeen religie inhoudt (*religare*= verbintenis, Lat.) wordt dan weer als keurslijf of beklemmend ervaren en past minder bij onze voortdurend bewegende gevoelens en emoties. En het aller diepste zijn, de ziel (*nephesh*, Hebr.) die voor eeuwig is, wordt geheel vergeten.

Na de golven van de romantiek en verlichting, lijkt een nieuwe tijd aan te breken waarin het individuele gevoel en emotie centraal staan. Terwijl gevoel en emotie slechte raadgevers zijn... Voorzitter, dit is geen filosofische beschouwing over het mens-zijn, maar wij zien er trends in die de oorzaak zijn van onrust en onzekerheid in onze samenleving en uiteindelijk neerslaan in de begroting van Borsele voor 2022.

Laten we niet dezelfde kant opgaan als in de tijd van Noach en leren van de geschiedenis. Want wie zijn verleden veronachtzaamd is gedoemd deze te herhalen....

Voorzitter, we leven in een tijd waarin keer op keer blijkt dat 'menselijke maakbaarheid' een utopie is. Ook de overheid kan die maakbaarheid geen gestalte geven. De dossiers in Den Haag, maar ook internationaal tonen dat aan. "Misschien kan de gemeente die rol nog wel het beste vervullen", zei de nationale ombudsman vorige week nog, omdat wij het dichtst bij de mensen staan... En daarin ligt de essentie van ons mens zijn. Dichtbij elkaar staan... Daarin past geen individualisme die het ego als uitgangspunt neemt, maar liefde voor de ander. Liefde wordt niet betaald, liefde zet niet betaald, maar liefde betaalt!

En daar ligt in onze visie en geloofsovertuiging de oorzaak; De individualistische mens die zichzelf centraal stelt en bouwt op gevoel en emotie. We redeneren altijd vanuit onze eigen beleving. Zelfs als we ons inleven in de ander, is het nog òns denken over de ander en stellen we onszelf per definitie alsnog centraal.

Voorzitter, het zou de Bijbel niet zijn als ik in de mineur zou eindigen in een individualistische mens die bouwt op het wankel fundamenteel van gevoel en emotie. Want het water zakte weg en Noach met zijn gezin en alle dieren mochten uit de ark, terwijl er buiten de ark niemand overleefde. Hij loofde zijn God met zijn gezin. God antwoordde dat wanneer Zijn wolken zich in de lucht verzamelen er een kleurrijke boog te zien zal zijn. Niet alleen als teken aan de aarde dat God voor haar zal zorgen, wanneer de aarde Hem erkent. Ook God zelf ziet Zijn teken dat Hij gaf aan de mensheid.

In de natte zomer was de regenboog veelvuldig te zien boven Borsele. Wat mooi dat wij dat wonder niet alleen zagen, maar dat God het zelf ook zag. Als we zo naar de regenboog kijken, stellen we niet onszelf centraal, maar komt God en daarmee ook de naaste op de eerste plek en kunnen we ons, door God, niet anders dan dienstbaar opstellen. Iedere dag opnieuw. Daarin ligt volgens ons de sleutel voor ware vrijheid, saamhorigheid èn een sluitende begroting!

Voorzitter, als aandenken aan deze laatste bijdrage wil ik u – net zoals een niet nader te noemen Kamerlid – iets geven en het via u ook aan alle collega's, het College en alle ambtenaren. Het prachtige boek van Rien Poortvliet over de ark van Noach, met als titel: *“Ere wie ere toekomt!”*